

અનુક્રમણિકા

1. કુરઆને મજીદની અદબ અને તેની તિલાવતના આદાબ.....	4
2. કુરઆને મજીદનો પરિચય.....	8
3. કુરઆને મજીદના વિભાગો.....	11
4. સૂરએ લઘુબનો પરિચય અને તફ્સીર.....	14
5. સૂરએ નઝ્મનો પરિચય અને તફ્સીર.....	18
6. સૂરએ તીનનો પરિચય અને તફ્સીર.....	22

સબક 1 : કુરઆને મજીદની અદબ અને તેની તિલાવતના આદાબ

કુરઆને મજીદ એક એવી કિતાબ છે કે જેમાં અલ્લાહના શબ્દો છે. જે અદબ તેના માટે જરૂરી છે તેવી અદબથી તેને રાખવું જોઈએ. આ અદબ કોઈ પણ અન્ય કિતાબ, દા.ત., એ કિતાબ કે જેમાં કુરઆને મજીદની આયતો લખવામાં આવી હોય, તેના માટે પણ જરૂરી થઈ જાય છે.

આ સબકની અંદર આપણે જાણીશું કે કુરઆને મજીદની અદબ કેવી રીતે કરવી અને તેની તિલાવત કેવી રીતે કરવી.

- અલ્લાહના શબ્દોને વુઝૂ કરી લીધા પછી જ સ્પર્શવા જોઈએ.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૨૭, સૂરએ વાકિઆ, સૂરા-૫૬, આયત-૭૮

لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ

(તેને કોઈ પણ નહીં અડકે સિવાય કે પાક થનારા.)

- હંમેશાં તઅવ્વુઝની સાથે તિલાવતની શરૂઆત કરો.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૧૪, સૂરએ નહલ, સૂરા-૧૬, આયત-૮૮

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾

(પછી જ્યારે આપ કુરઆન પઢો તો શયતાન બહિષ્કૃતથી અલ્લાહ પાસે પનાહ માગો.)

તઅવ્વુઝ એટલે કે :

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩٩﴾

(હું પનાહ માગું છું અલ્લાહ પાસે બહિષ્કૃત શયતાનથી.)

તઅવ્વુઝ પછી આ મુજબ પઢવું :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١٠٠﴾

(અલ્લાહના નામ વડે કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

- તમને આયતો મોઢે આવડતી હોય તો પણ જોઈને પઢવી વધારે સારી છે. આવું કરવાથી તિલાવતનો સવાબ ઘણો વધી જાય છે.
- માથે ઓઢીને અને કિબ્લા તરફ મોઢું કરીને કુરઆને મજીદની તિલાવત કરવી મુસ્તહબ છે.
- કુરઆને મજીદની તિલાવત ઉતાવળ કર્યા વિના સ્પષ્ટ અવાજમાં કરવી જોઈએ.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૨૮, સૂરએ મુઝમ્મિલ, સૂરા-૭૩, આયત-૪

وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ﴿١٠١﴾

(અને કુરઆનની તિલાવત તર્તીલ એટલે કે મધ્યમ અવાજની સાથે અને સ્પષ્ટ ઉચ્ચારની સાથે કરવી.)

- જ્યારે પણ કુરઆનની તિલાવત કરવામાં આવે તો ધ્યાનથી સાંભળો અને વાતો ન કરો અને કોઈ વસ્તુ ખાઓ નહીં.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૮, સૂરએ એઅરાફ, સૂરા-૭, આયત-૨૦૪

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾

(અને જ્યારે પણ કુરઆન પઢવામાં આવે તો તેને ખૂબ જ ધ્યાનથી અને શાંતિથી સાંભળો કે જેથી તમારા ઉપર રહેમ કરવામાં આવે.)

- કુરઆને મજીદને ખુલ્લું ન છોડી દો અને એવી જગ્યાએ ન મૂકો કે જ્યાં એની બેઅદબી થાય. તેની અંદરથી નિયમિત પઢતા રહો અને તેને પઢ્યા વગર તેના ખાનામાં ન મૂકી રાખો.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૧૮, સૂરએ ફુર્કાન, સૂરા-૨૫, આયત-૩૦

وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾

(અને રસૂલલ્લાહ (સ.) કહેશે કે, અય મારા રબ ! મારી કોમે આ કુરઆનને તરછોડી દીધું.)

- કુરઆને મજીદનાં ફાટી ગયેલાં અથવા તો બોદાઈ ગયેલાં પાનાંને ફેંકી દેવાં ન જોઈએ
બલ્કે, તેમને રિસાયકલ કરવાં જોઈએ અથવા દફનાવી દેવાં જોઈએ.

સબક 2 : કુરઆને મજીદનો પરિચય

અલ્લાહે ઈન્સાનિયતની હિદાયત માટે ૧,૨૪,૦૦૦ નબીઓને મોકલ્યા. એમાંથી કેટલાક નબીઓને અલ્લાહે કેટલાક નિયમો અને હુકમો આપ્યા કે જે નબીઓ પોતાના પછી કિતાબના સ્વરૂપમાં મૂકી ગયા.

આસમાની કિતાબો આ પ્રમાણે છે :

- હઝરત મૂસા (અ.) માટે તૌરાત
- હઝરત દાવૂદ (અ.) માટે ઝબૂર
- હઝરત ઈસા (અ.) માટે ઈન્જીલ
- હઝરત મોહંમદ (સ.) માટે કુરઆન

ઘણી બધી રિવાયતો પ્રમાણે વહીની શરૂઆત માહે રમઝાનની ૨૩મી તારીખે લૈલતુલ કદ્રમાં થઈ. વહીની શરૂઆત થઈ ત્યારે રસૂલલ્લાહ (સ.) ૪૦ વર્ષના હતા અને વધુ ૨૩ વર્ષ સુધી વહી નાઝિલ થતી રહી.

કુરઆનમાં નીચે મુજબની બાબતો સમાયેલી છે :

- **અહકામ :** કુરુએ દીન પર આધારિત આયતોને અહકામ કહેવાય છે.
- **તારીખ :** તારીખ પર આધારિત આયતોમાં રસૂલલ્લાહ (સ.)ની પહેલાં થઈ ગયેલા લોકોના કિસ્સાઓ છે.
- **અકાઈદ :** અકાઈદ પર આધારિત આયતો તોહીદ, રિસાલત અને ક્યામત વિષે છે.

قِيَامَة إِمَامَة نَبُوَّة عَدْل تَوْحِيد

- **અખ્લાક :** અખ્લાક ઉપર આધારિત આયતો આપણને નૈતિકતા અને સદ્વર્તન શીખવે છે.

કુરઆને મજીદ માણસને નીચે મુજબની બાબતો શીખવે છે :

- તેનો પોતાનો હક તેના ઉપર શું છે એટલે કે દુનિયા અને આખિરતમાં કામિયાબ કેવી રીતે થવું.
- બીજા લોકોનો હક તેના ઉપર એટલે કે વ્યક્તિ તરીકે સમાજને ઉપયોગી થાય તેવું જીવન કેવી રીતે જીવવું.
- અલ્લાહનો હક તેના ઉપર એટલે કે અલ્લાહની ઈબાદત કેવી રીતે કરવી.

કુરઆને મજીદની તિલાવતની ફઝીલત :

રસૂલલ્લાહ (સ.)ની અને આપણા અઈમ્મા (અ.)ની ઘણી બધી હદીસો છે કે જે બતાવે છે કે કુરઆને મજીદની તિલાવતનો કેટલો બધો સવાબ છે. એમાંથી થોડી હદીસો નીચે મુજબ છે :

1. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “તમારા લોકોમાંથી સૌથી અફઝલ એ છે કે જે પોતે કુરઆન શીખે અને બીજાઓને શિખવાડે.”
2. “જે ઘરમાં કુરઆનની તિલાવત વધારે થતી હોય તે ઘર માટે નેઅમતો પણ વધારે હોય છે. તે ઘરના લોકોનું જીવન સહેલું બનાવી દેવામાં આવે છે. જ્યારે ફરિશ્તાઓ આસમાનોમાંથી એ ઘરને જુએ છે ત્યારે તે ઘર તેમને તેવું દેખાય છે જાણે કે ધરતી ઉપરથી આસમાનમાં ચમકતા તારા દેખાતા હોય.”
3. “લોખંડની જેમ જ દિલોમાં પણ કાટ લાગે છે. આ કાટને કુરઆનની તિલાવત વડે દૂર કરી નાખો.”
4. મૌલા અલી (અ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે કોઈ દરરોજ કમવાર કુરઆનની સો સો આયતોની તિલાવત કરશે તો અલ્લાહ તેના માટે એટલો સવાબ લખશે કે જે દુનિયાના બધા લોકોનાં નેક કાર્યોના સવાબ બરાબર હોય.”

સબક 3 : કુરઆને મજીદના વિભાગો

કુરઆને મજીદના લખાણને વિવિધ વિભાગોમાં વહેંચવામાં આવ્યું છે. તે આ મુજબ છે :

1. (આયાત) آيَات (આયા)

અરબીમાં ‘આયા’ એટલે કે નિશાની અને કુરઆને મજીદમાં તેનો અર્થ પંક્તિ થાય છે, માટે કુરઆને મજીદની એક એક પંક્તિ અલ્લાહની એક એક નિશાની છે. કુરઆને મજીદની આયતોની કુલ સંખ્યા કેટલી છે તેમાં અસંમતિ છે. સૈયદ અખ્તર રિઝવી પોતાની કિતાબ કુરઆન અને હદીસમાં ૬૨૩૬ આયતો છે એવું લખે છે.

2. (સુવર) سُورَة (સૂરા)

અરબીમાં ‘સૂરા’ એટલે કે ઘેરો અને કુરઆને મજીદમાં તેનો અર્થ પ્રકરણ થાય છે. કુરઆને મજીદમાં ૧૧૪ સુવર છે, તેમાંથી સૌથી લાંબો સૂરો અલ-બકરહ છે કે જેની ૨૮૬ આયતો છે અને સૌથી નાનો સૂરો અલ-કૌસર છે કે જેની ફક્ત ૪ આયતો છે.

3. (મનાઝિલ) مَنَازِل (મંઝિલ) مَنْزِل

અરબીમાં ‘મંઝિલ’ એટલે કે તબક્કો. કુરઆને મજીદની તિલાવતમાં સરળતા રહે તે માટે સાત મનાઝિલ એટલે કે તેને મંઝિલોમાં વહેંચવામાં આવ્યું છે કે જેથી જેને આખા કુરઆને મજીદની

તિલાવત એક અઠવાડિયામાં કરવી હોય તો દરરોજ એક મંઝિલ પઢી શકે. કોઈ પણ મંઝિલ પૂરી થાય ત્યારે કુરઆન શરીફની જે તે આયતની સામે મંઝિલ લખવામાં આવે છે.

4. (અજઝા) جزء (જુઝ) اجزاء

મુસલમાનોએ કુરઆને મજીદને ૩૦ સરખા ભાગમાં વહેંચી દીધું છે. દરેક ભાગને અરબીમાં 'જુઝ' કહેવાય છે અને ઉર્દૂ-ફારસીમાં 'પારા' કહેવાય છે. આ વિભાજન ફક્ત સરળતા માટે છે કે જેથી કોઈને એક મહિનામાં આખું કુરઆન પઢવું હોય. દા.ત., માહે રમઝાનમાં તો તે દરરોજ એક એક જુઝ પઢીને પૂરું કરી શકે છે. કુરઆને મજીદમાં દરેક જુઝની શરૂઆત કાળી સતર (લીટી) થી કરવામાં આવે છે.

5. (સલાસા) ثلاثة ، (નિસ્ફ) نصف ، (રુબૂઅ) ربع

દરેક જુઝને ૧/૪ ભાગમાં વહેંચી દેવામાં આવે છે જેથી તિલાવત કરવી સહેલી થઈ જાય. ૧/૪ ભાગને 'રુબૂઅ' કહેવામાં આવે છે, અડધા ભાગને 'નિસ્ફ' કહેવામાં આવે છે, અને ૩/૪ ભાગને 'સલાસા' કહેવામાં આવે છે.

6. (રુકૂઆત) رکوعات (રુકૂઅ) رکوع

‘રુકૂઅ’ કુરઆને મજીદના ફકરા અથવા અનુભાગ હોય છે, જેમાં સાતથી વધીને બાર આયતો હોય છે. દા.ત., અલ-ફાતેહા એટલે કે પહેલા સૂરામાં સાત આયતો છે, તે એક રુકૂઅ છે, જ્યારે કે અલ-બકરહ બીજા સૂરામાં ૨૮૬ આયતો છે, અને તે આયતો ૪૦ રુકૂઆતમાં વહેંચાયેલી છે.

રુકૂઅ માટે અરબી હરફ ع વપરાય છે. આ હરફની આસપાસ ત્રણ પ્રકારની સંખ્યાઓ હોય છે, એક સંખ્યા સૌથી ઉપર હોય છે, એક વચ્ચે અને એક તેની નીચે હોય છે.

સૌથી ઉપરની સંખ્યા સૂચવે છે કે આ રુકૂઅ સૂરાનું કયા નંબરનું રુકૂઅ છે.
વચલી સંખ્યા સૂચવે છે કે છેલ્લા રુકૂઅ અને આ રુકૂઅની વચ્ચે કેટલી આયતો છે.
સૌથી નીચેની સંખ્યા સૂચવે છે કે આ રુકૂઅ જુઝ (પારા)નું કયા નંબરનું રુકૂઅ છે.

આ ઉદાહરણ સૂરએ બકરહનું છે, એટલે કે આ રુકૂઅ સૂરએ બકરહનું ૨૩ નંબરનું રુકૂઅ છે, અને ૨૨ અને ૨૩ નંબરના રુકૂઅની વચ્ચે છ આયતો છે, અને આ રુકૂઅ જુઝ (પારા)નું સાતમા નંબરનું રુકૂઅ છે.

સબક 4 : સૂરએ લહબનો પરિચય અને તફ્સીર

આ સૂરો મક્કામાં નાઝિલ થયો છે. તેમાં પાંચ આયતો છે. કુરઆને મજીદમાં આ સૂરો ૧૧૧ નંબરનો સૂરો છે.

આ સૂરાનું નામ અબૂલહબ ઉપરથી છે. અબૂલહબ હઝરત અબ્દુલ મુત્તલિબનો પિત્રાઈ ભાઈ હતો અને રસૂલલ્લાહ (સ.)નો દાદા થતો હતો. તે રસૂલલ્લાહ (સ.)ના કટ્ટર દુશ્મનોમાંથી હતો.

તેનું અસલ નામ ‘અબ્દુલ ઉઝ્ઝા’ હતું, પરંતુ તેના ખરાબ ગુરસાના કારણે લોકો તેને અબૂલહબ એટલે કે ‘ભડકાનો બાપ’ કહેતા હતા.

એ ધ્યાન આપવા જેવી બાબત છે કે અબૂલહબ જાણતો હતો કે એક સૂરો તેની ટીકામાં નાઝિલ થયો છે અને આ સૂરાના નાઝિલ થયા પછી તે થોડા વર્ષ જીવ્યો, તેમ છતાં તેને એવું ન સૂઝ્યું કે મુસલમાન બનીને કુરઆનને જૂઠલાવી દે.

સૂરએ લહબ અને તેનો તરજુમો :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(નામ વડે અલ્લાહના કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ

(નાશ પામ્યા હાથ અબૂલહબના અને નાશ પામ્યો તે પોતે.)

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ

(ફાયદો નહીં પહોંચાડે તેને તેનો માલ અને જે કંઈ તે કમાયો.)

سَيَصْلَىٰ نَارًا إِذَا تَلَهَّبَ

(બળી જશે આગમાં જે ભડકાવાળી હશે.)

وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ

(અને તેની સ્ત્રી ઈંધણને ઉઠાવનારી.)

فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ

(તેની ગરદનમાં રસ્સી ખજૂરના રેસાની હશે.)

તફ્સીર :

આ સૂરાથી આપણને જાણવા મળે છે કે માણસની સત્તા કયામતના દિવસે કોઈ કામમાં નહીં આવે જો તેના કાર્યો ખરાબ હશે તો.

આયત 1 :

આ આયતમાં અબૂલહબના હાથની વાત એટલા માટે કરવામાં આવી છે કે તેમના વડે દા'વતે ઝુલ અશીરા વખતે તેણે રસૂલલ્લાહ (સ.) ઉપર ફેંકવા માટે એક મોટો પથ્થર ઉપાડ્યો હતો.

આયત 2 :

જ્યારે અબૂલહબને દોઝખની આગથી ડરાવવામાં આવ્યો તો તેણે બડાઈ મારી હતી કે હું મારી દોલતના કારણે તેનાથી બચી જઈશ.

આયત 3 :

અહીં તેને વાયદો કરવામાં આવે છે કે તેને તેની દુશ્મનીનો બદલો દોઝખની આગમાં બાળીને જલ્દી લેવામાં આવશે.

આયત 4 :

ઉમ્મે જમીલા, અબૂલહબની પત્ની હતી. તેની ટેવ હતી કે કાંટાવાળી ડાળીઓ લઈને રાતના સમયે રસૂલલ્લાહ (સ.)ના રસ્તા ઉપર નાખી દેતી હતી. આવી રીતે તે રસૂલલ્લાહ (સ.)ના કદમ મુબારકને ઈજા પહોંચાડવા માગતી હતી. આ આયતમાં તેને પણ તેના પતિ જેવા નસીબનો વાયદો કરવામાં આવ્યો છે.

આયત 5 :

એક અકસ્માતમાં તેણે એ જ રસ્સીનો ફાંસો ખાઈ લીધો હતો કે જેનાથી તે કાંટાવાળી ડાળીઓ બાંધતી હતી. ક્યામતના દિવસે તેની ગરદનની આજુબાજુ તેના કાર્યોના બદલામાં આગની રસ્સી હશે.

સૂરએ લહબની ફઝીલત :

1. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે કોઈ આ સૂરાની તિલાવત કરશે તો હું અલ્લાહથી તેના માટે દુઆ માગીશ કે અલ્લાહ કદીય તેને અબૂલહબની સાથે ભેગો ન કરે.”
2. હઝરત ઈમામ જફર સાદિક (અ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જ્યારે તમે આ સૂરાની તિલાવત કરો ત્યારે તમે અબૂલહબ ઉપર લાનત કરો કારણ કે તે એવા લોકોમાંથી હતો કે જેણે રસૂલલ્લાહ (સ.)ને જુઠ્ઠા કધ્યા હતા.”

સબક 5 : સૂરએ નસ્રનો પરિચય અને તફ્સીર

આ સૂરો મક્કામાં નાઝિલ થયો છે. તેમાં ત્રણ આયતો છે. કુરઆને મજીદમાં આ સૂરો ૧૧૦ નંબરનો સૂરો છે.

نَصْرُ એટલે કે ‘મદદ’. આ નામની અંદર, દરેક કોશિશમાં કામિયાબી માટે અલ્લાહની જે મદદની જરૂર છે, તેનો ઉલ્લેખ છે.

મુસલમાનોએ વગર જાનહાનિએ મક્કા શહેર ફતેહ કરી લીધું તે પછી આ સૂરો નાઝિલ થયો. આ સૂરો છેલ્લે નાઝિલ થનારા સૂરાઓમાંનો એક સૂરો છે અને તેના આધારે મુસલમાનોને ખબર પડી કે રસૂલલ્લાહ (સ.)ની રિસાલતનું કાર્ય સંપૂર્ણ થઈ રહ્યું છે.

સૂરએ નસ્ર અને તેનો તરજુમો :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(નામ વડે અલ્લાહના કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ

(જ્યારે આવી પહોંચી અલ્લાહની મદદ અને કામિયાબી.)

وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ۖ

(અને તેં જોયા લોકોને કે તેઓ દાખલ થાય છે અલ્લાહના દીનની અંદર ટોળે ટોળાં થઈને.)

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ ۚ

(તો તસ્બીહ કર તારા રબની પ્રસંશા માટે અને ઇસ્તિઝ્કાર કર.)

إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ۝

(ખરેખર તે છે હંમેશાં તોબા સાંભળનારો.)

તફ્સીર :

આયત 1 :

અલ્લાહ યાદ આપાવે છે કે મુસલમાનોને ફત્લે મક્કાની કામિયાબી અલ્લાહની મદદ આવ્યા પછી મળી. આવી જ રીતે આપણે પણ અલ્લાહની મદદ વડે જ કામિયાબી મેળવી શકીએ છીએ અને આપણે આપણા દરેક કાર્યોમાં તેની મદદ માગવી જોઈએ.

આયત 2 :

ફત્લે મક્કા પછી ઇસ્લામના દુશ્મનોએ જાણી લીધું કે મુસલમાનો એટલા બધા શક્તિશાળી થઈ ચૂક્યા છે કે હવે તેમની પ્રગતિ રોકી શકાય તેમ નથી. તેનું પરિણામ એ આવ્યું કે રસૂલલ્લાહ (સ.)

પાસે એક પછી એક કબીલાઓ ઈમાન લાવવા માટે પહેલાં મક્કામાં અને પછી મદીનામાં આવવા લાગ્યા.

આયત 3 :

દરેક કામિયાબીના સમયે આપણે અલ્લાહના હમ્દની તસ્બીહ કરવી જોઈએ કારણ કે તેની જ મદદ અને રહેમત વડે કામિયાબ થઈએ છીએ. આ આયતમાં ઇસ્તિઝ્કાર એટલે કે માફી માગવી એમ નથી કારણ કે રસૂલલ્લાહ (સ.) તો માઅસૂમ છે. આ આયતમાં ઇસ્તિઝ્કારનો અર્થ એ થાય છે કે મુસલમાનોની ત્રુટીઓના કારણે અથવા તો ઇસ્લામના દુશ્મનોની બદ નિયતના કારણે થતા નુકસાનથી અલ્લાહના શરણમાં ચાલ્યા જવું.

સૂરએ નસ્રની ફઝીલત :

1. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે કોઈ આ સૂરાની તિલાવત કરશે તેની ગણતરી એવા લોકોમાં થશે કે જે લોકો (મુસલમાનોની ફોજ માટે), જ્યારે મક્કા શહેરને ખોલી દેવામાં આવ્યું, ત્યારે મારી સાથે હતા.”
2. હઝરત ઈમામ જફર સાદિક (અ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે કોઈ આ સૂરાની તિલાવત તેની વાજિબ અથવા મુસ્તહબ નમાઝોમાં કરશે તેને તેના દુશ્મનોની સામે કામિયાબી મળશે.”
3. હઝરત ઈમામ અલી રઝા (અ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે કોઈ આ સૂરાની તિલાવત

વાજિબ અથવા મુસ્તહબ નમાઝોમાં કરશે તો અલ્લાહ તેને તેના બધા દુશ્મનોની સામે કામિયાબી આપશે અને તેને વાજિબાત બજાવી લાવવામાં મદદ કરશે.”

4. મુસ્તહબ છે કે જ્યારે આપણે કોઈ વસ્તુ ગુમાવી દઈએ ત્યારે આપણે આ સૂરાની તિલાવત કરવી જોઈએ કે જેથી આપણને ગુમ થઈ ગયેલી વસ્તુ પાછી મેળવવામાં અલ્લાહની મદદ મળી રહે.

સબક 6 : સૂરએ ત્રીનનો પરિચય અને તફ્સીર

આ સૂરો મક્કામાં નાઝિલ થયો છે. તેમાં આઠ આયતો છે. કુરઆને મજીદમાં આ સૂરો ૮૫ નંબરનો સૂરો છે. આ સૂરાનું નામ તેની પહેલી આયતમાં આવતાં શબ્દ **التَّيْنِ** (અંજર) ઉપરથી રાખવામાં આવ્યું છે.

સૂરએ ત્રીન અને તેનો તરજુમો :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(નામ વડે અલ્લાહના કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

والتَّيْنِ وَالزَّيْتُونِ

(અંજરની કસમ અને ઝૈતૂનની કસમ.)

وْطُورِ سَيْنِينَ

(અને સીનીન પહાડની કસમ.)

وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ

(અને આ સુરક્ષિત શહેરની કસમ.)

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ

(સર્જન કરી ચૂક્યા છીએ અમે ઇન્સાનનું સર્વશ્રેષ્ઠ સ્વરૂપમાં.)

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ

(પછી તેને પાછો મોકલી દીધો અમે નિમ્નમાંથી નિમ્ન બનવા.)

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ

(સિવાય કે જેઓ ઈમાન લાવ્યા અને નેક કાર્યો કર્યા તેમના માટે છે જ બદલો અનંત.)

فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالذِّينِ

(તો કઈ વસ્તુ જૂઠલાવી શકે છે તે હવે પછી કયામત વિષે ?)

أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ

(શું નથી અલ્લાહ સૌથી સારા ફેસલા કરનારો ?)

તફ્સીર :

આયત 1 થી 3 :

અલ્લાહ પહેલી આયતમાં અંજીર અને જૈતૂનની કસમ ખાય છે. જ્યારે પાશુ અલ્લાહ કુરઆને મજીદમાં આવી કસમ ખાય છે ત્યારે તે તેની ખિલ્કત પાછળના હેતુ તરફ ઈશારો કરે છે અને આપણને તે હેતુના કોઈ એક પાસા તરફ મનન મંથન કરવા પ્રેરિત કરે છે.

બીજી બે આયતો એ જગ્યાઓનું કે જ્યાં તૌરાત અને કુરઆન નાઝિલ થયા હતાં, તેનું વર્ણન કરે છે માટે પહેલી આયત પણ કોઈ એવી જગ્યાનું વર્ણન કરતી હોવી જોઈએ. કહેવામાં આવે છે કે ‘તીન’ દમિશ્કની અંદર એક પહાડનું નામ છે અને ‘ઝૈતૂન’ પેલેસ્ટાઈનની અંદર એક અન્ય પહાડ છે. તે પહાડોની ઉપર જે ફળ ઉગતાં હતાં તેમના નામ ઉપરથી બન્ને પહાડ જાણીતા થઈ ગયા. આ એ જગ્યાઓ છે કે જ્યાં હઝરત ઈસા (અ.) અને હઝરત મૂસા (અ.) તથા બની ઈસરાઈલના બીજા નબીઓ અલ્લાહના અહકામ લઈ આવવા માટે જતા હતા. ‘સીનીન’ પહાડ એ જગ્યા છે કે જ્યાં હઝરત મૂસા (અ.) ઉપર તૌરાત નાઝિલ થઈ.

بَلَدِ الْأَمِينِ કે જેનો અર્થ ‘સુરક્ષિત શહેર’ એમ થાય છે. તે મક્કા શહેર તરફ ઈશારો કરે છે કે જ્યાં અલ્લાહ તરફથી છેલ્લી વહી, કુરઆને મજીદ નાઝિલ થઈ.

આયત 4 અને 5 :

માણસ ખરેખર અલ્લાહ તઆલાની આટલી બધી ખિલ્કતમાં સૌથી જટિલ સર્જન છે. તેનું મસ્તિષ્ક તેને બીજા પ્રાણીઓ કરતાં ચડિયાતો બનાવી દે છે. જો માણસ બૂરાઈથી બચતો રહે તો તે ફરિશ્તાઓ કરતાં વધારે સારો બની જાય છે, પરંતુ જ્યારે તે પોતાનાં કાર્યો ઉપરથી કાબૂ ગુમાવી દે છે તો તે પ્રાણીઓ કરતાં પણ વધારે નીચ થઈ જાય છે.

આ આયતનો અર્થ એ પણ નીકળી શકે કે જેમ જેમ માણસની ઉંમર વધતી જાય છે તેમ તેમ તેની શારીરિક શક્તિ ઓછી થતી જાય છે અને તેને પાછો તે જ વિવશતા તરફ લાવી દેવામાં આવે છે કે જેનો અનુભવ તેણે બાળપણમાં કર્યો હતો.

આયત 6 :

આ આયત યાદ અપાવે છે કે આ દુનિયા ફક્ત જન્મને કે દોઝખ માટેની તૈયારી કરવા માટે આપવામાં આવેલો સમય જ છે. જેણે અનંત ખુશાલી જોઈતી હોય તેના માટે રસ્તો સીધો છે, ઈમાન જાળવવું અને નેક કાર્યો કરવાં.

આયત 7 અને 8 :

માણસના પોતાના જ સર્જનમાં દુનિયામાં થતી પરીક્ષાની તથા ક્યામતના ચોક્કસપણાની કેટલી બધી સાબિતીઓ છે ! તેમ છતાંય માણસ શંકા કર્યા કરે છે અને અવજ્ઞા (નાફરમાની) કર્યા કરે છે અને અલ્લાહ દરેક માણસનાં કાર્યોનો સૌથી સારો ફેસલો કરનાર છે.

સૂરએ તીનની ફઝીલત :

1. રસૂલલ્લાહ (સ.) ફરમાવ્યું છે કે, “જે કોઈ આ સૂરાની નિયમિત તિલાવત કરશે, અલ્લાહ તેને, તે જીવતો રહેશે ત્યાં સુધી, બે નેકીઓ આપશે - તંદુરસ્તી અને યકીન.”

2. હઝરત ઈમામ જફર સાદિક (અ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે કોઈ આ સૂરાની તિલાવત વાજિબ અને મુસ્તહબ નમાઝોમાં કરશે તેને જન્નતમાંથી, તે જે કંઈ ઇચ્છશે, તે આપવામાં આવશે.”